

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra/Ústav: Katedra systematické teologie a filosofie

Posudek vedoucího/vedoucí diplomové práce

jméno vedoucího/vedoucí Libor Ovečka

Autor/autorka práce: Eva Haškovcová
 Studijní program/obor: Teologie, Katolická teologie
 Název práce: Etická hlediska a možné společenské dopady dobrovolné
 bezdětnosti
 Vedoucí práce: Libor Ovečka
 Rozsah práce: 193 427 znaků, 98 stran

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	Nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☒	☐	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel;				

formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐
Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☒	☐	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☒	☐	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☒	☐	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☒	☐	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☒	☐	☐	☐
C. Celkový přínos práce Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano	ne		
Práce je kompilační prací	☐	☐		
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐	☒		
Práce přináší nové poznatky	☐	☐		
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☐	☐		
Práce má metodologický/teologický přínos	☒	☐		
D. Průběh zpracování práce				
	ano	ne		
Autor/ka pravidelně konzultovala s vedoucím práce	☒	☐		
Autor/ka přicházela se samostatnými tvůrčími podněty	☒	☐		

Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Práce mapuje českou společenskou a odbornou diskuzi na téma dobrovolné bezdětnosti, a to v první řadě z hlediska sociologického. Zaměřuje se při tom na aspekty, které mají, byť i implicitní, etický obsah, kterému je výslovně věnována závěrečná kapitola. Etická reflexe je vyvrcholením celé argumentace.

Práce je rozdělena do deseti kapitol, úvodu a závěru. Probírá základní témata náhledu na dobrovolnou bezdětnost. Autorka předkládá argumenty různých skupin obyvatelstva, proč mít či nemít děti, a důvody, které k tomu vedou. Tyto argumenty samozřejmě obsahují a vyjadřují etické postoje. Autorka při tom ale zaujímá důsledně sociologický neutrální postoj – osoby rozhodnuté žít bez dětí z žádného hlediska neodsuzuje a nehodnotí ani způsoby, jak zabrání početí a narození dítěte, i když žijí v manželském či partnerském vztahu.

Dobrovolná bezdětnost je z různých důvodů stále běžnějším jevem, v ČR zejména v posledních třech desetiletích. Přesto se stále považuje za životní styl, který je hodnocen spíše negativně, a to ze dvou hlavních důvodů, a to společenského a osobního. Klesající porodnost má za prvé negativní vliv na společnost a za druhé dobrovolná bezdětnost je považována za eticky závadnou, za projev vadného žebříčku osobních hodnot nebo nepřírozenost jednání dotyčných osob.

Tyto dvě skupiny argumentů jsou v práci konfrontovány s filozofickým pojmem Tomáše Akvinského *inclinaciones naturales* (přirozené sklony), konkrétně se sklonem plodit potomstvo a zachovat vlastní rod. Je ovšem třeba podotknout, že *inclinaciones naturales* není argument teologický, jak se zřejmě autorka práce domnívá, nýbrž filozofický. Nositelem těchto přirozených sklonů musí být každý člověk bez ohledu na jeho teologické či náboženské postoje, jinak by to nebyly *sklony naturales*, přirozené.

Velmi cenný je důraz na svobodu a důstojnost jednotlivce, který není podroben slepé přirozené tendenci k rodičovství ani potřebě společnosti zajistit stabilitu obyvatelstva.

„Podstatou lidské důstojnosti však není slepé následování biologických pudů, ani podléhání vnějším vlivům, ale schopnost vyhodnocovat všechny tyto aspekty a tendence pomocí svého praktického rozumu a tím pro sebe hledat svobodnou a tvůrčí cestu v souladu s vlastním svědomím. Právě tato schopnost dělá z člověka jedinečnou bytost. Rodičovství je silnou sociální normou a většina lidí přirozenou tendenci k němu i vnitřně pociťuje. I tak se však dnes už většinou neděje jaksi „samovolně“, ale vyžaduje vědomé rozhodnutí.“ (S. 90)

Argumentace je pečlivě vypracovaná a důsledně se vyhýbá moralizování. Je třeba ocenit jazykovou a formulační schopnost autorky, až na ojedinělé nedostatky ve větné interpunkci. Cenná je volba neobvyklého tématu i celkové zpracování problematiky. Práce je systematická a přehledná, má svůj úvod s shrnutím a rovněž tak i každá kapitola má svůj úvod a shrnutí. Práci hodnotím jako výbornou.

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

Je skutečně pravda, že „Pomocí této teorie (genderové spravedlnosti) lze vysvětlit, proč v zemích, kde se stále klade důraz na genderově tradiční dělbu práce, která ženám určuje roli hlavní pečovatelky a mužům úlohu živitele rodiny, se dlouhodobě drží plodnost na nízké a bezdětnost na vysoké úrovni (zejména německy mluvící Evropské země a státy na jihu Evropy). Oproti tomu státy s liberálními postoji obyvatelstva a nastavením sociální politiky, kde je vysoká zaměstnanost matek, kterou umožňuje relativně vysoký podíl dětí v institucionální péči, vykazují vysokou plodnost a nejnižší míru bezdětnosti (Francie, nebo severoevropské země).“ (s. 42-43)

Do jaké míry považujete asistovanou reprodukci za přirozenou, odpovídající *inclinaciones naturales*?

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 20.8.2019

Podpis: